

Novembre

de 2011

escenari macroeconòmic

Previsions macroeconòmiques

Escenari macroeconòmic de Catalunya per al 2012

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Coneixement
Direcció General d'Afers Econòmics
ISSN 2013-2182

Escenari macroeconòmic de Catalunya per al 2012

L'economia mundial presenta una evolució dual amb un fort creixement de les economies emergents i en desenvolupament (les previsions per al 2012 són d'un creixement del 6,1 %), i amb una dinàmica feble de les economies avançades (de l'1,9 % previst per al 2012), que lluny de millorar tendeix a empitjorar. El risc de caure de nou en recessió s'ha incrementat per les dificultats de superar la crisi financera de la zona euro, que tenallen l'economia real i l'estabilitat del projecte europeu. Tot i que la cimera europea de finals d'octubre va permetre desbloquejar la greu situació grega i aprovar la nova reconfiguració del fons d'estabilitat financera i la recapitalització de la banca europea, durant el novembre les turbulències s'han tornat a intensificar i han portat les primes de risc del deute sobirà d'alguns països, entre ells Espanya, a valors màxims, alhora que el risc de contagi s'ha estès als països centrals i les borses han viscut nous episodis de forts retrocessos. El BCE ha baixat, a principis de novembre, els tipus d'interès a l'1,25 % per estimular l'economia, i està concedint facilitats de crèdit al sistema bancari i efectuant operacions puntuals de compres de bons públics dels països més afectats, però això no ha aconseguit frenar que les primes de risc s'enfilin. El mateix president del Consell Europeu, Herman Van Rompuy, ha alertat del risc sistèmic que pateix la zona euro i de la necessitat de trobar punts d'acord per superar la situació.

En aquest context, les perspectives econòmiques no han fet sinó empitjorar, especialment a Europa. Per a l'economia mundial les darreres previsions de l'FMI del mes de setembre situaven el creixement del 2012 en un 4 %, mentre que les de la Comissió Europea del mes de novembre les baixava fins a un 3,5 %. També s'han reduït les previsions dels Estats Units, fins a l'1,5%, i les del Japó (1,8%).

La Unió Europea és la zona més afectada per aquesta nova fase de desacceleració de l'economia i només entre els dos mesos de diferència que hi ha entre les previsions de l'FMI i les de la Comissió

Projeccions de l'economia internacional

(% de variació interanual)	2009	2010	2011 (p)	2012 (p)	2012 (p)
			FMI		Comissió Europea
PIB					
Economia mundial	-0,7	5,1	4,0	4,0	3,5
Economies avançades	-3,7	3,1	1,6	1,9	-
Economies emergents i en desenvolupament	2,8	7,3	6,4	6,1	-
UE-27	-4,2	1,8	1,7	1,4	0,6
Zona euro	-4,3	1,8	1,6	1,1	0,5
Estats Units	-3,5	3,0	1,5	1,8	1,5
Japó	-6,3	4,0	-0,5	2,3	1,8
Xina	9,2	10,3	9,5	9,0	-
Índia	6,8	10,1	7,8	7,5	-
Rússia	-7,8	4,0	4,3	4,1	-
Brasil	-0,6	7,5	3,8	3,6	-
Comerç mundial de béns i serveis (volum)	-10,7	12,8	7,5	5,8	-
Preu del petroli (en dòlars dels EUA)	-36,3	27,9	30,6	-3,1	-

(p) Previsió.

Font: FMI, World Economic Outlook (setembre de 2011), i Comissió Europea (novembre de 2011).

Projeccions de l'economia europea

	2010	2011(p)	2012 (p)
Estònia	2,3	8,0	3,2
Finlàndia	3,6	3,1	1,4
Eslovàquia	4,2	2,9	1,1
Luxemburg	2,7	1,6	1,0
Alemanya	3,7	2,9	0,8
Bèlgica	2,3	2,2	0,9
Àustria	2,3	2,9	0,9
Malta	2,7	2,1	1,3
Països Baixos	1,7	1,8	0,5
Eslovènia	1,4	1,1	1,0
França	1,5	1,6	0,6
Xipre	1,1	0,3	0,0
Itàlia	1,5	0,5	0,1
Espanya	-0,1	0,7	0,7
Irlanda	-0,4	1,1	1,1
Portugal	1,4	-1,9	-3,0
Grècia	-3,5	-5,5	-2,8
Mitjana de la zona euro	1,9	1,5	0,5
UE-27	2,0	1,6	0,6

(p) Previsió.

Font: Comissió Europea (novembre de 2011).

Europa, el creixement previst per al 2012 a la UE-27 ha passat de l'1,4 % al 0,6 %, i a la zona euro, de l'1,1 % al 0,5 %. Portugal i Grècia continuaran el 2012 en recessió, però la pèrdua de força de l'economia dins dels països de l'euro és generalitzada i destaca la desacceleració d'Alemanya, que d'un creixement del 2,9 % el 2011 passarà a un 0,8 % el 2012. Les previsions per a França també són molt baixes, del 0,6 %, i les d'Itàlia ratllen l'estabilització (0,1 %). El Regne Unit, tot i que és fora de l'àrea monetària de l'euro, també presenta unes perspectives molt dèbils (0,6%).

En el cas de l'economia espanyola, les previsions oficials del Ministeri d'Economia i Finances estan desfasades, pendents de la revisió que faci en el seu moment el nou govern de l'Estat sorgit de les eleccions del 20 de novembre. Les previsions per al 2012 que fa l'FMI per a Espanya són d'un creixement de l'1,1 % i les de la Comissió Europea, d'un 0,7 %, però, la Comissió fa constar que aquestes previsions del PIB no inclouen les mesures d'ajust necessàries per assolir els objectius de dèficit públic acordats que, altrament, s'incompliran tant el 2011 com el 2012 si no es fan nous esforços de consolidació fiscal. Així, el quadre macroeconòmic d'aquestes previsions preveu per al 2012 un creixement del PIB del 0,7 % i un dèficit públic en relació amb el PIB del 5,9 %, en comptes del 4,4 % previst en el programa d'estabilitat espanyol (per al 2011 la Comissió preveu un dèficit públic del 6,6 %, que excedeix en 6 dècimes les previsions oficials espanyoles).

L'escenari que presenta la Comissió Europea per a Espanya mostra una contracció de la despesa en consum de les administracions per al 2012 del 2,6 %, enfront d'un 0,9 % el 2011. El conjunt de la demanda interna es redreçarà (el 201 és negativa), amb una aportació neutra, gràcies a un lleuger avanç del consum privat, sustentat en la moderació dels preus i en un lleu descens de la taxa d'estalvi de les famílies, i al fre de la caiguda de la inversió. L'aportació del saldo exterior continuarà sent positiva però menor que la del 2011.

Previsions de la Comissió Europea

(% de variació interanual, llevat que es digui el contrari)

	Zona euro		Alemanya		Espanya	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
PIB	1,5	0,5	2,9	0,8	0,7	0,7
Despesa en consum de les llars	0,5	0,4	1,2	1,1	0,7	0,9
Despesa en consum de les adm. públiques	0,1	-0,2	0,9	1,0	-0,9	-2,6
Formació bruta de capital	2,0	0,5	7,3	2,7	-5,4	-0,3
Béns d'equipament	5,8	0,9	10,1	3,5	-0,3	0,9
Construcció	-0,7	0,2	5,7	1,8	-7,6	-0,9
Exportacions de béns i serveis	6,1	3,4	7,8	3,9	8,3	3,8
Importacions de béns i serveis	4,8	3,0	7,9	5,8	1,6	1,5
Demanda interna (aportació)	0,9	0,3	2,5	1,4	-1,0	0,0
Saldo exterior (aportació)	0,6	0,2	0,4	-0,6	1,8	0,7
Índex de preus de consum (IPCA)	2,6	1,7	2,4	1,7	3,0	1,1
Productivitat laboral	1,2	0,4	1,6	0,3	1,7	1,1
Costos laborals unitaris	1,0	1,4	1,8	2,1	-0,8	0,1
Ocupació	0,3	0,0	1,3	0,4	-1,0	-0,4
Taxa d'atur (% d'aturats sobre població activa)	10,0	10,1	6,1	5,9	20,9	20,9
Dèficit públic (% sobre el PIB)	-4,1	-3,4	-1,3	-1,0	-6,6	-5,9
Deute públic (% sobre el PIB)	88,0	90,4	81,7	81,2	69,6	73,8
Taxa d'estalvi de les famílies (% sobre l'RBFD)	13,8	13,8	16,8	16,7	11,8	11,7

Font: Comissió Europea (novembre de 2011).

En el cas del conjunt de la zona euro les previsions apunten que la desacceleració del 2012 recaurà especialment en la demanda interna, però també tindrà conseqüències sobre la demanda externa, especialment en el cas d'Alemanya, que tot i que és la segona potència mundial exportadora veurà caure l'aportació exterior de la seva economia (-0,6 punts) a conseqüència de la desacceleració mundial i, en especial, dels seus socis comunitaris.

El marc econòmic de la zona euro (i de l'economia espanyola) en el qual s'inscriuen les previsions de l'economia catalana per al 2012 és especialment incert, la qual cosa confereix a les previsions catalanes un grau d'incertesa també elevat. El 2011 s'espera que l'economia tancarà amb un creixement mitjà del 0,7 %, un creixement que recau totalment en la demanda externa que aportarà 2 punts al creixement del PIB i compensarà amb escreix l'aportació negativa d'1,3 punts de la demanda interna.

Previsions per a l'economia espanyola

	2011	2012
Ministeri d'Economia i Hisenda (abril de 2011)	1,3	2,3
FMI (setembre de 2011)	0,8	1,1
Comissió Europea (novembre de 2011)	0,7	0,7

Previsions macroeconòmiques de Catalunya

		2010	2011 (p)	2012 (p)
PIB pm	% de variació real	0,1	0,7	0,8
PIB pm a preus corrents	Milions d'euros	209.727	214.403	219.321
PIB pm	% de variació nominal	1,2	2,2	2,3
Demanda interna	aportació al creixement	-0,3	-1,3	0,1
Despesa en consum de les llars	% de variació real	1,7	0,5	0,9
Despesa en consum de les adm. públiques (1)	% de variació real	0,2	-2,9	-2,6
Formació bruta de capital (2)	% de variació real	-5,6	-5,1	0,1
Béns d'equipament i altres productes	% de variació real	-1,5	-3,1	2,1
Construcció	% de variació real	-10,7	-7,3	-2,3
Saldo exterior	aportació al creixement	0,3	2,0	0,7
Saldo amb l'estranger	aportació al creixement	1,0	1,9	0,7
Exportacions de béns i serveis	% de variació real	12,6	9,1	4,8
Importacions de béns i serveis	% de variació real	8,4	2,8	2,9
Saldo amb la resta d'Espanya	aportació al creixement	-0,7	0,1	0,0
Mercat de treball				
Llocs de treball creats (3)	Milers	-64,1	-22,0	6,2
Llocs de treball creats (3)	% de variació	-2,0	-0,7	0,2
Taxa d'atur estimat (EPA)	% aturats/població activa	17,8	18,6	18,5

(p) Previsió.

(1) Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

(2) Inclou la variació d'existències.

(3) En termes equivalents a temps complet.

Nota: les dades del PIB i dels seus components estan calculades en la base comptable 2000.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Per al 2012 s'espera que l'economia creixerà a una taxa lleugerament superior, un 0,8 %, i la composició del creixement serà diferent. En aquest cas l'aportació de la demanda serà més equilibrada amb una lleugera aportació positiva (de 0,1 punts) de la demanda interna i una moderació de l'aportació, també positiva, de la demanda externa (0,7 punts).

Pel que fa a la demanda interna, les previsions consideren que el consum de les llars es podria recuperar lleugerament el 2012, augmentant un 0,9 %. La relativa millora prevista de l'ocupació, tot i que és dèbil, incidirà en els ingressos familiars i millorarà la capacitat de consum. La reducció de la inflació el 2012 és també en la base d'aquestes previsions, així com l'expectativa que la taxa d'estalvi de les famílies continuï el recorregut de reducció actual.

La despesa en consum de les administracions públiques es redueix en les previsions del 2012 un 2,6 %, reducció que s'afegeix a la del 2011, que en aquest darrer any és més intensa a Catalunya (-2,9 %) que a escala estatal (-0,9 %) i que el 2012 s'igualava en el -2,6 %, tenint en compte les previsions inicials de la Comissió Europea per a Espanya.

La formació bruta de capital suma, amb el 2011, quatre anys de caigudes intenses, en especial en la inversió en construcció. La inversió en béns d'equipament i altres productes ha sofert també fortes caigudes, que han malmès la capacitat productiva. Les expectatives són un dels factors que més

incideixen en les decisions d'inversió dels agents econòmics i el grau d'incertesa actual és prou elevat, com també ho són les dificultats de finançament de les empreses. Però gràcies al bon comportament exportador ha millorat el 2011 l'agregat de l'excedent brut d'explotació empresarial, que juntament amb la necessitat de compensar l'amortització de l'estoc de béns d'equipament, aturada els darrers anys, s'espera que permetrà un avanç de la inversió en aquests tipus de béns un 2,1 %. En el cas de la inversió en construcció, les previsions per al 2012 continuen negatives (-2,3 %), però la caiguda és inferior a la dels quatre anys anteriors; no tant perquè la situació hagi millorat, sinó perquè la inversió en habitatge ja és en uns nivells mínims, i la reducció de la inversió en construcció ara es deu a l'obra civil, que depèn de la inversió pública, molt afectada per la contracció de la despesa de les administracions públiques.

El vessant extern de l'economia continuarà presentant el 2012 l'aportació més positiva, tot i que de forma més moderada que el 2011. Això es deu principalment a un creixement inferior al que s'esperava del comerç mundial, especialment el comerç intern dins de la Unió Europea per la debilitat de la seva economia. Les vendes intracomunitàries constitueixen la part més important de les exportacions de béns catalanes, i si bé han perdut pes (el 2004 representaven el 75,4 % del total) encara sumen el 66,5 % de les exportacions. No obstant això, la reorientació comercial cap a nous mercats més actius permet pal·liar la feblesa de la demanda europea. D'altra banda, la previsió de la reducció dels costos laborals unitaris i dels preus relatius redreçaran la competitivitat externa i facilitaran l'expansió comercial. Per al 2012 es preveu que les exportacions de béns i serveis a l'estranger augmentaran un 4,8 %, al mateix temps que les importacions ho faran un 2,9 %. Com a resultat, l'aportació al creixement d'aquests intercanvis serà de 0,7 punts. En el cas dels intercanvis comercials amb la resta d'Espanya, es preveu una aportació neutra per la feblesa de l'economia estatal.

L'evolució de l'ocupació laboral el 2012 serà molt dèbil però positiva, amb un creixement del 0,2 % del nombre de llocs de treball en termes equivalents a temps complet. Tot i que la dinàmica econòmica és molt feble, després de quatre anys de destrucció d'ocupació s'espera que cap a la segona meitat del proper any es podrà començar a invertir la tendència actual. Les previsions compten amb la creació de 6.200 nous llocs de treball, que considerant la dinàmica d'incorporació laboral situarà la taxa d'atur en un 18,5 %, una dècima menys que la prevista per al conjunt del 2011.